Contributed by Charlie Kimber
zondag, 26 augustus 2012 - Last Updated zondag, 26 augustus 2012

Stakende mijnwerkers in Zuid-Afrika werden neergemaaid door de politie. Charlie Kimber onderzoekt de gebeurtenissen die aanleiding gaven tot de moordpartij, en de zakelijke belangen er achter.

De Zuid-Afrikaanse politie opende op donderdag 16 augustus het vuur op stakende mijnwerkers in de Marikanamijn bij Rustenburg, waarbij tenminste 34 mensen omkwamen. Nog tien mensen kwamen de dagen er voor om bij andere conflicten. Deze weerzinwekkende moordpartij doet denken aan het politiegeweld tijdens het racistische apartheidsregime.

De net aangestelde politiechef Mangwashi Victoria Phiyega bezocht de mijn een paar dagen voor het bloedbad en zij heeft waarschijnlijk deze actie geleid. Maar het besluit van de politie om met scherp te schieten moet goedkeuring van het hoogste niveau hebben gehad, misschien zelfs van ANC-president Jacob Zuma.

Zuma heeft gezegd dat hij de doden betreurt. Maar schokkend genoeg zei hij niks over het politiegeweld. Er moet rechtvaardigheid komen voor de vermoorde mijnwerkers van Marikana. Degenen die bevel gaven hen te doden moeten hiervoor betalen.

Platina

Dit is weer een bloedige pagina in de geschiedenis van de Zuid-Afrikaanse mijnbouw, een geschiedenis van enorme winsten voor de bazen, van racisme en van heldhaftig verzet. De staking vindt plaats op een moment dat platina, dat ongelofelijk winstgevend was vóór de financiële crisis, in prijs daalt. Hierdoor dalen de winsten en dus willen bazen mensen ontslaan. Mijnwerkers, die al een gevaarlijke baan hebben, riskeren nu nog meer onzekerheid.

De hausse in platina, een belangrijke grondstof voor de auto-industrie, heeft delen van Zuid-Afrika totaal veranderd. Het heeft welvaart voor enkelen gebracht, en ellende voor velen. De slachtpartij laat iets zien van hoe het er werkelijk aan toe gaat bij de grondstoffenzeepbel – die wordt gedreven door de vraag uit China – die Afrika zogenaamd vooruit zou helpen.

Een rapport van de Bench Marks Foundation, dat vorige week uitkwam, zegt dat plaatselijke gemeenschappen te kampen hebben met negatieve sociale, economische en milieukundige gevolgen, ondanks de rijkdom die uit de grond wordt gehaald. Bench Marks voorzitter Jo Seoka: 'Onze zorg is dat particuliere bedrijven, vaak met steun van regeringsleiders, enorme winsten maken terwijl gemeenschappen lijden aan grote ongelijkheid en armoede. De situatie in Marikana is hier een bewijs voor'.

De politie viel mijnwerkers aan die bijna een week in staking waren, waardoor de productie tot stilstand was gekomen in de mijn waar 28.000 mensen werken. De mijn wordt gerund door Lonmin, opvolger van het bedrijf Lonrho dat heeft samengewerkt met elk verrot regime in Afrika gedurende de afgelopen eeuw.

Strijdbaar

De staking gaat over loon: de arbeiders eisen terecht een grote loonsverhoging. Dit heeft geleid tot verdeeldheid tussen de National Union of Mineworkers (NUM), de oude mijnvakbond in Zuid-Afrika, en de Association of Mineworkers and Construction Union (AMCU), die een meer strijdbare koers voorstaat.

De AMCU is geen bazenvakbond. Hij werd in 1998 opgericht door arbeiders die teleurgesteld waren

in de toenemende bureaucratisering en 'polderkoers' van de NUM. Veel leiders zijn voormalige NUM activisten. De NUM speelde een sleutelrol in de strijd tegen apartheid en leidde heldhaftige stakingen. Maar de bond wordt nu door velen gezien als rechts en te dicht bij het management.

Wat hun bedoelingen ook zijn, AMCU wordt wel eens gebruikt om verdeeldheid te zaaien in tijden dat arbeiders grote uitdagingen tegemoet gaan. Het zou beter zijn als de arbeiders die de nieuwe vakbond oprichtten, hun strijd binnen de NUM zouden voeren en het beleid van onderaf veranderen. Maar dat is allemaal geen excuus voor het politiegeweld.

De AMCU is gegroeid naarmate de woede over de NUM toenam. De laatste jaren werkt de NUM nauw samen met de bazen, Het dieptepunt hiervan is de benoeming van Cyril Ramaphosa, de eerste voorzitter van de NUM, in de raad van commissarissen en 'voorzitter van de veranderingscommissie' van Lonmin.

De AMCU steunde de eisen van de boorploegen voor hogere lonen, toen de bestuurders van de NUM dat niet deden. Het boorwerk is extreem gevaarlijk en de arbeiders die dit doen zijn moeilijk vervangbaar. Ze kunnen de bazen daarom onder druk zetten: als zij het werk neerleggen, staat de mijn stil.

De NUM is ook nauw verbonden met het regerende ANC op een moment dat de regering steeds impopulairder wordt. Er zijn naar verhouding meer demonstraties in Zuid-Afrika dan waar dan ook ter wereld, vaak over dingen als huisvesting en andere basisvoorzieningen.

Eind vorig jaar speelde AMCU een belangrijke rol in een staking bij de mijn van Impala Platinum, een paar kilometer vanaf de plek waar vrijdag de slachting plaatsvond. De NUM won in 1993 erkenning bij de Impalamijn na een bittere strijd tegen het thuislandregime van Lucas Mangope. Maar in de recente staking vonden grote groepen arbeiders dat de NUM hen verraden had. De bazen ontsloegen 13.000 mijnwerkers en velen vonden dat de NUM veel meer had moeten doen dan hen terug aan het werk te zetten. De AMCU werd groot bij Impala, en daarna bij de Lonmin mijn.

Boorploegen

De recente staking bij Marikana begon bij de boorploegen. De NUM zei dat zij alleen maar aan hun eigenbelang dachten, terwijl de AMCU zei dat ze voor iedereen vochten. De politie en de bazen besloten dat donderdag 16 augustus D-day was om de staking te breken. Ze vielen duizenden stakers aan die zich op een heuvel verzameld hadden. De stakers vochten terug, en de politie schoot toen op ze.

Er zijn sterke aanwijzingen dat de houding van de NUM de misdaden van de politie in de hand werkte. Op donderdagmorgen riep de secretaris generaal van de NUM Frans Baleni 'alle arbeiders op om weer aan het werk te gaan en de politie om de daders van geweld en moord keihard aan te pakken'.

'Onze leden zijn meer dan willig om weer aan het werk te gaan' voegde Baleni toe, en riep de politie op om een weg door de stakende menigte te banen. Na de moordpartij zei woordvoerder Lesib Seshoka dat hoewel de vakbond het geweld veroordeelde, ze blij waren dat de politie 'criminele elementen' had aangepakt 'die geweld uitlokten bij de mijn'.

De bazen zullen verrukt zijn met de verdeeldheid onder de arbeiders en het bewijs dat de staat bereid is om partij te kiezen voor de elite. Ze zullen ook blij zijn met de nieuwste demonstratie van steun voor de particuliere mijnbouwbedrijven. Er is een groot debat in Zuid-Afrika over het nationaliseren van de mijnen.

Uitgebuit

Contributed by Charlie Kimber
zondag, 26 augustus 2012 - Last Updated zondag, 26 augustus 2012

We mogen niet vergeten hoe het kapitaal zwarte mijnwerkers heeft uitgebuit in Zuid-Afrika. Het apartheidssysteem van systematisch racisme, dat zwarte mensen bestal en vernederde en hen alle politieke rechten ontnam, was het resultaat van de ontwikkeling van het kapitaal, en dan met name de mijnbouwbedrijven.

In 1997 gaf de vakbondskoepel Cosatu de volgende verklaring bij een zitting de Waarheids- en verzoeningscommissie over het zakenleven en apartheid: 'De topindustriëlen waren niet onschuldig aan rassenonderdrukking. Het waren juist de topindustriëlen, met name die in de diamant- en goudmijnen, die veel van de belangrijkste aspecten invoerden van wat later bekend zou worden als apartheid'.

Ongeveer 69.000 mijnwerkers stierven door 'ongelukken' tussen 1900 en 1993, en meer dan een miljoen liepen ernstig letsel op. Zelfs nu, meer dan 20 jaar na het einde van de apartheid, kwamen er dit jaar al 40 mijnwerkers om. Geconfronteerd met het geweld van het kapitaal en de staat hebben mijnwerkers een strijdbare eenheid nodig. Er zal woede en verzet zijn om deze verschrikkelijke slachting.

De beste manier om de vermoorde arbeiders eer te bewijzen zal zijn om sterker verzet tegen de mijnbazen te organiseren – en tegen de ANC-leiders die hen steunen.

Dit artikel verscheen oorspronkelijk in Socialist Worker. Nederlandse vertaling: redactie socialisme.nu.

Meer artikels over de moordpartij en de achtergrond ervan, kan je ondermeer hier lezen:

Verklaring van het Zuid-Afrikaanse linkse tijdschrift Amandla:
internationalviewpoint.org/spip.php?article2719

Een artikel van onze Engelse kameraad Phil Hearse:
socialistresistance.org/3837/condemn-the-marikana-massacre-defend-trade-unionism-and-democratic-rights

Over de evolutie van het ANC:

Een artikel van Mercia Andrews, van het Democratic Left Front (Zuid-Afrika):
internationalviewpoint.org/spip.php?article2661

Een artikel van de Zuid-Afrikaanse linkse activist Bobby Wilcox:
socialistresistance.org/3801/the-corruption-of-the-anc